

Ds 2008:62

En arbetslöshetsförsäkring för arbete

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.

Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Edita Sverige AB
Stockholm 2008

ISBN 978-91-38-23041-1
ISSN 0284-6012

Förord

Utkastet till regeringens proposition ”En arbetslöshetsförsäkring för arbete” remitterades den 23 oktober 2006. Remissinstanserna gavs tillfälle att yttra sig över förslaget vid ett remissmöte den 30 oktober 2006. Den 16 november beslutade regeringen proposition (prop. 2006/07:15 En arbetslöshetsförsäkring för arbete, som även innehöll förslag från utkastet till lagrådsremiss ”Finansiering av arbetslöshetsförsäkringen”).

Arbetsmarknadsutskottet tillstyrkte i huvudsak propositionen och riksdagen beslutade den 21 december 2006 i enlighet med utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Innehåll

Förord	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
1 Förslag till riksdagsbeslut	5
2 Lagtext	6
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	6
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:6) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	12
3 Ärendet och dess beredning	13
4 Nya regler i lagen om arbetslöshetsförsäkring	14
4.1 Behovet av nya regler	14
4.2 Arbetsvillkoret	15
4.3 Den överhoppningsbara tiden	16
4.4 Studerandevillkoret	17
4.5 Ersättningsgraden och ersättningsperiodens längd.....	18

4.6	Normalarbetstidens beräkning.....	21
5	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	22
6	Konsekvenser	24
7	Författningskommentar.....	25
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	25
7.2	Lag om ändring i lagen (2006:6) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	28

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås åtgärder som framför allt syftar till att stärka arbetslinjen och arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring.

De huvudsakliga förslagen är följande.

– Det arbetsvillkor som skall vara uppfyllt för att rätt till arbetslöshetsersättning skall föreligga skärps.

– Den s.k. överhoppningsbara tiden i arbetslöshetsförsäkringen begränsas som huvudregel till fem år.

– Möjligheten att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning genom studier, studerandevillkoret, avskaffas.

– Arbetslöshetsersättning skall lämnas med 80 procent av den sökandes tidigare förvärvsinkomster, upp till ett visst högsta belopp, under de 200 första ersättningsdagarna. Därefter lämnas ersättning med 70 procent. I avvaktan på kommande ändringar avseende ersättningsperiodens längd införs också tillfälligt en ersättningsgrad om 65 procent för arbetssökande som fått en förlängning av perioden enligt de nu gällande reglerna.

– Beräkningen av den normalarbetstid som ligger till grund för arbetslöshetsersättningen ändras, så att ersättningen grundas på förvärvsinkomsterna under de senaste tolv månaderna.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007. Vissa övergångsbestämmelser föreslås.

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

2. lag om ändring i lagen (2006:6) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring¹

dels att 18, 19 och 30 a §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 18 § skall utgå,

dels att 7, 12, 13 a, 25, 26, och 28 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen lämnas till den som varit medlem i en arbetslöshetskassa under minst tolv månader, under förutsättning att medlemmen efter det senaste inträdet i kassan uppfyllt arbetsvillkoret enligt 12–14 a §§ *eller studerandevillkoret enligt 19 §* (medlemsvillkor).

7 §²

Ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen lämnas till den som varit medlem i en arbetslöshetskassa under minst tolv månader, under förutsättning att medlemmen efter det senaste inträdet i kassan uppfyllt arbetsvillkoret enligt 12–14 a §§ (medlemsvillkor).

¹ Senaste lydelse av

18 § 2003:330

19 § 2003:330

30 a § 2003:330.

² Senaste lydelse 2003:330.

12 §

Rätt till ersättning vid arbetslöshet har sökande som under en ramtid av tolv månader omedelbart före arbetslöshetens inträde

1. haft förvärvsarbete i minst 6 månader och utfört arbetet under minst 70 timmar per kalendermånad, eller

2. haft förvärvsarbete i minst 450 timmar under en sammanhängande tid av 6 kalendermånader och utfört arbetet under minst 45 timmar under var och en av dessa månader (arbetsvillkor).

1. haft förvärvsarbete i minst 6 månader och utfört arbetet under minst 80 timmar per kalendermånad, eller

2. haft förvärvsarbete i minst 480 timmar under en sammanhängande tid av 6 kalendermånader och utfört arbetet under minst 50 timmar under var och en av dessa månader (arbetsvillkor).

För att ha rätt till en inkomstrelaterad ersättning skall den sökande ha uppfyllt arbetsvillkoret efter det senaste inträdet i arbetslöshetskassan. En sökande som omedelbart före inträdet har varit medlem i en annan sådan kassa får för att uppfylla arbetsvillkoret tillgodoräkna sig tid i den kassan.

13 a §³

I den mån det behövs för att uppfylla arbetsvillkoret jämföras med förvärvsarbete även tid då den sökande har fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, dock tillsammans under högst två kalendermånader.

Vid tillämpning, i fall som avses i första stycket, av 12 § första stycket 2 skall minst 300 av de där angivna 450 timmarna avse förvärvsarbete under minst 4 kalender-

Vid tillämpning, i fall som avses i första stycket, av 12 § första stycket 2 skall minst 330 av de där angivna 480 timmarna avse förvärvsarbete under minst 4 kalender-

³ Senaste lydelse 2000:1460.

månader som har utförts med minst 45 timmar under var och en av dessa månader. Under var och en av de återstående högst 2 månaderna skall sökanden ha utfört förvärvsarbete, fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring under tid som motsvarar minst 45 timmar.

månader som har utförts med minst 50 timmar under var och en av dessa månader. Under var och en av de återstående högst 2 månaderna skall sökanden ha utfört förvärvsarbete, fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring under tid som motsvarar minst 50 timmar.

25 §⁴

Ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen lämnas med ett belopp per dag som är baserat på tidigare förvärvsinkomster (dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning).

Dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning lämnas med högst det belopp som regeringen fastställer och lägst det belopp som bestäms enligt 24 § andra stycket, om inte annat följer av denna lag. *Dagpenning kan under de första 100 dagarna i en ersättningsperiod lämnas med en högre dagpenning än under resterande dagar. Den högsta dagpenningen kan begränsas i tiden för personer som utför deltidsarbete.*

Dagpenning i form av inkomstrelaterad ersättning lämnas med högst det belopp som regeringen fastställer och lägst det belopp som bestäms enligt 24 § andra stycket, om inte annat följer av denna lag.

⁴ Senaste lydelse 2000:1460.

26 §

Om inte annat följer av 25 § andra stycket eller 27 §, lämnas dagpenning med 80 procent av den sökandes dagsförtjänst under normalarbetstiden.

Om inte annat följer av 25 § andra stycket eller 27 §, lämnas dagpenning med ett belopp som motsvarar följande procentsatser av den sökandes dagsförtjänst under normalarbetstiden,

– 80 procent från och med dag 1 till och med dag 200 av ersättningsperioden,

– 70 procent från och med dag 201 till och med dag 300 av ersättningsperioden, och

– 65 procent från och med dag 301 av ersättningsperioden.

För sökande som är underhållsskyldig mot barn skall dock sänkningen från 70 till 65 procent ske först från och med dag 451 av ersättningsperioden.

När det bestäms med vilken procentsats ersättning skall lämnas skall dag då sökande fått aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd jämföras med ersättningsdag enligt denna lag.

28 §⁵

Som normalarbetstid skall gälla den genomsnittliga arbetstiden i det förvärvsarbete som innebär att arbetsvillkoret uppfylls. Om arbetsvillkoret uppfylls genom det arbetsvillkor som anges i 12 § första stycket 1 får, om detta är förmånligare för den sökande, som normalarbetstid gälla den genomsnittliga arbetstiden i allt det förvärvsarbete som utförts under hela ramtiden enligt samma paragraf. Vid denna beräkningsmetod får dock endast månad då den sökande utfört arbete under minst 70 timmar räknas med.

Som normalarbetstid skall gälla den genomsnittliga arbetstiden *under hela den i 12 § stadgade ramtiden om tolv månader.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om omräkning av normalarbetstid.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. För sökande som helt har uppfyllt då gällande arbetsvillkor före ikraftträdandet skall föreskrifterna i 12 och 13 a §§ i sina äldre lydelse fortfarande gälla. Vid fastställande av om det nya arbetsvillkoret enligt 12 § första stycket 1 uppfylls, skall dessutom även kalendermånader före ikraftträdandet då sökande arbetat minst 70 timmar tillgodoräknas. Vid fastställande av om de nya arbetsvillkoren enligt 12 § första stycket 2 eller 13 a § andra stycket uppfylls, skall på samma sätt även kalendermånader före ikraftträdandet då sökande förvärvsarbetat, fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

⁵ Senaste lydelse 2006:470.

eller fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring under tid om motsvarar minst 45 timmar tillgodoräknas.

3. För sökande som har ansökt om ersättning enligt ett studerandevillkor före ikraftträdandet skall föreskriften i 7 § i sin äldre lydelse och de nu upphävda föreskrifterna i 18, 19 och 30 a §§ fortfarande gälla.

4. För sökande som påbörjat fullgörandet av karenstiden före ikraftträdandet skall föreskriften i 28 § i sin äldre lydelse fortfarande gälla.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:6) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

dels att 17 a § i stället för dess lydelse enligt lagen (2006:6) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2006:6) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

Tid som enligt 16, 17 eller 23 §§ inte skall räknas in i ramtiden får omfatta högst sju år.

Tid som enligt 16, 17 eller 23 § inte skall räknas in i ramtiden får omfatta högst fem år.

Detta gäller dock inte för sökande som avses i 16 § 7.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. För sökande som påbörjat fullgörandet av karenstiden före ikraftträdandet skall föreskriftens första stycket i sin äldre lydelse fortfarande gälla.

3 Ärendet och dess beredning

Lagförslagen i detta utkast till regeringens proposition har utarbetats i en arbetsgrupp inom Näringsdepartementet.

4 Nya regler i lagen om arbetslöshetsförsäkring

4.1 Behovet av nya regler

Regeringens bedömning: Det finns behov av att reformera arbetslöshetsförsäkringen.

Skälen för regeringens bedömning: Utformningen av arbetslöshetsförsäkringen påverkar arbetsmarknaden. En generös arbetslöshetsförsäkring vid kortvarig arbetslöshet kan enligt regeringens mening öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. Människor som kan få ekonomisk ersättning vid tillfälliga perioder av arbetslöshet blir trygga och vågar pröva nya arbeten. En alltför generös arbetslöshetsförsäkring riskerar däremot att motverka människors vilja att vid arbetslöshet hitta ett nytt arbete.

Enligt dagens regelverk lämnas arbetslöshetsersättning som huvudregel med 80 procent av den förlorade arbetsförtjänsten under avsevärd tid. De ekonomiska drivkrafterna att bryta arbetslösheten är därmed svaga. Enligt regeringens mening skall arbete alltid löna sig mer än arbetslöshet. Arbetslöshetsförsäkringen bör därför reformeras.

För att en reform skall ge så positiva effekter som möjligt på sysselsättningen måste flera faktorer i arbetslöshetsförsäkringen övervägas. Dit hör t.ex. villkoren för rätt till ersättning, ersättningsgraden, ersättningsperiodens längd och beräkningsgrunden för ersättningen.

4.2 Arbetsvillkoret

Regeringens förslag: Arbetsvillkoret skärps. En sökande skall under en ramtid av 12 månader omedelbart före arbetslöshetens inträde ha förvärvsarbetat i minst sex månader och utfört arbete under minst 80 timmar per kalendermånad. Alternativt skall den sökande ha förvärvsarbetat i minst 480 timmar under en sammanhängande tid av sex kalendermånader och utfört arbete under minst 50 timmar under var och en av dessa månader. Sökande som för att uppfylla arbetsvillkoret kompletterar med tid då totalförsvarsplikt fullgjorts eller föräldrapenningförmån erhållits skall för att det alternativa arbetsvillkoret skall anses uppfyllt ha förvärvsarbetat minst 330 av de 480 timmarna, under minst 4 månader och med minst 50 timmar under var och en av dessa månader. Under var och en av de återstående högst två månaderna skall den sökande ha utfört förvärvsarbete, fullgjort totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningförmån under tid som motsvarar minst 50 timmar.

Skälen för regeringens förslag: Rätt till arbetslöshetsersättning enligt dagens regelverk har en sökande som under en ramtid av tolv månader omedelbart före arbetslöshetens inträde haft förvärvsarbete i minst sex månader och utfört arbete under minst 70 timmar under var och en av dessa månader. Alternativt skall den sökande haft förvärvsarbete i minst 450 timmar under en sammanhängande tid av sex kalendermånader och utfört arbetet under minst 45 timmar under var och en av dessa månader. Den som fullgjort totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningförmån kan få tillgodogöra sig två av dessa månader för att uppfylla arbetsvillkoret. För att ett s.k. alternativt arbetsvillkor skall vara uppfyllt krävs då att minst 300 av de 450 timmarna avser förvärvsarbete under minst 4 månader, som utförts med minst 45 timmar under var och en av dessa månader. Under var och en av de återstående två månaderna skall den sökande dessutom ha

utfört förvärvsarbete, fullgjort totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningförmån under tid som motsvarar minst 45 timmar.

Arbetslöshetsförsäkringen skall ersätta inkomstbortfall från ett varaktigt arbete. Det är regeringens uppfattning att sex månaders arbete, på samma sätt som i dag, skall räcka för att kvalificera till arbetslöshetsersättning. Regeringen menar emellertid att dagens krav på arbete under minst 70 timmar per kalendermånad inte är tillräckligt. Kravet bör höjas till minst 80 timmar per kalendermånad. Som en konsekvens bör också det s.k. alternativa arbetsvillkoret öka från 450 till 480 timmars förvärvsarbete under en sammanhängande tid av sex kalendermånader och minst 50 arbetstimmar bör ha utförts under var och en av dessa sex månader. Följdändringar när det gäller timkraven bör även göras avseende den kompletterande möjligheten att uppfylla ett arbetsvillkor med tid då totalförsvarsplikt fullgjorts eller föräldrapenningförmån erhållits.

4.3 Den överhoppningsbara tiden

Regeringens förslag: Den tid som vid prövningen av om arbetsvillkoret uppfyllts inte skall räknas in i ramtiden, den s.k. överhoppningsbara tiden i arbetslöshetsförsäkringen, begränsas som huvudregel till högst fem år.

Skälen för regeringens förslag: Vid beräkning av om en arbetssökande uppfyller arbetsvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen skall den sökande under en ramtid av tolv månader omedelbart före arbetslöshetens inträde ha förvärvsarbetat en viss tid och ett visst antal timmar. Viss tid då sökanden varit förhindrad att arbeta räknas inte in i ramtiden. Detta gäller bl.a. styrkt sjukdom, viss utbildning och vård av eget barn som inte fyllt två år. Denna s.k. överhoppningsbara tid uppgår idag till sju år.

Det är enligt regeringens mening av vikt att den sökandes anknytning till arbetsmarknaden inte ligger alltför långt tillbaka i tiden. Den överhoppningsbara tiden bör därför begränsas till högst fem år i stället för dagens sju år. Undantag från begränsningsregeln skall, såsom riksdagen tidigare beslutat (lag [2006:6] om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring) gälla för sökande som varit förhindrad att arbeta på grund av att han eller hon följt med sin make eller maka vid dennes arbete i utlandet under vissa förutsättningar.

4.4 Studerandevillkoret

Regeringens förslag: Möjligheten att kvalificera sig för arbetslöshetsersättning genom studier, studerandevillkoret, avskaffas.

Skälen för regeringens förslag: För att arbetslöshetsersättning skall lämnas skall den sökande som huvudregel ha förvärvsarbetat under viss tid. Idag kan dock under vissa förutsättningar även en sökande som inte förvärvsarbetat, men studerat, ha rätt till arbetslöshetsersättning. T.ex. kan den som har avslutat en heltidsutbildning på ett år eller längre, som berättigar till studie-stöd enligt studiestödslagen, och som därefter varit anmäld på arbetsförmedlingen som arbetssökande i minst 90 kalenderdagar ha rätt till grundbeloppet i försäkringen, utan att tidigare ha arbetat.

Det är viktigt att bestämmelserna om arbetslöshetsersättning stärker den s.k. arbetslinjen. Det är regeringens uppfattning att det är personer som blivit arbetslösa efter att ha haft ett arbete och en stadigvarande inkomst, som skall kompenseras genom arbetslöshetsförsäkringen. Dagens studerandevillkor, menar regeringen, strider mot arbetslinjen. Regeringen föreslår därför att möjligheterna att kvalificera sig till arbetslöshetsersättning genom studier tas bort. Detta medför att en ändring av förut-

sättningarna för att uppfylla medlemsvillkoret också bör göras, på så sätt att den alternativa förutsättningen att medlemmen efter det senaste inträdet i kassan uppfyllt studerandevillkoret tas bort.

4.5 Ersättningsgraden och ersättningsperiodens längd

Regeringens förslag: Arbetslöshetsersättning skall lämnas med ett belopp som motsvarar följande procentsatser av den sökandes dagsförtjänst under normalarbetstiden,

– 80 procent från och med dag 1 till och med dag 200 av ersättningsperioden,

– 70 procent från och med dag 201 till och med dag 300 av ersättningsperioden, och

– 65 procent från och med dag 301 av ersättningsperioden.

För arbetslösa som är underhållsskyldiga mot barn skall dock sänkningen från 70 till 65 procent ske först från och med dag 451 av ersättningsperioden.

Den högsta dagpenning som lämnas skall inte vara högre under de 100 första dagarna av ersättningsperioden.

Vid prövningen av med vilken procentsats ersättning skall lämnas skall en samordning ske med dagar då aktivitetsstöd lämnats.

Skälen för regeringens förslag

Ersättningsgraden

Arbetslöshetsersättning lämnas med ett belopp per dag – dagpenning – som är baserat på tidigare förvärvsinkomster. Dagpenningen lämnas enligt dagens regelverk under hela ersätt-

ningsperioden med 80 procent av den sökandes dagsförtjänst under den s.k. normalarbetstiden, upp till ett visst av regeringen bestämt högsta belopp. Under de första 100 dagarna i en ersättningsperiod kan dagpenning lämnas med ett högre belopp än under resterande dagar, dock alltid med högst 80 procent av den tidigare dagsförtjänsten.

Regeringen anser att arbetslöshetsersättning liksom i dag bör lämnas med 80 procent av en sökandes dagsförtjänst under normalarbetstiden, upp till den högsta dagpenningen som kan lämnas, under de första 200 dagarna av en ersättningsperiod. Därefter bör dock ersättningsgraden i stället vara 70 procent. Detta för att ge den som är arbetslös incitament att så snabbt som möjligt återgå i arbete och för att ge arbetsförmedlingarna motiv att bidra till detsamma. 200 ersättningsdagar motsvarar ungefär nio månaders heltidsarbetslöshet vilket, enligt regeringens mening, är en lång tid utan arbete. Efter 300 ersättningsdagar, dvs. om den sökande beviljats förlängning av ersättningsperioden, bör ersättningen – av samma skäl – sänkas till 65 procent av den sökandes dagsförtjänst under normalarbetstiden. För arbetssökande med underhållsskyldighet mot barn bör dock sänkningen till 65 procent av dagsförtjänsten under normalarbetstiden ske först efter 450 ersättningsdagar. Ersättningsgraden om 65 procent i arbetslöshetsförsäkringen bör endast införas tillfälligt i avvaktan på att reglerna avseende ersättningsperiodens längd ändras (se vidare nedan). Den högsta dagpenning som lämnas bör enligt regeringens mening inte såsom i dag vara högre under ersättningsperiodens första 100 dagar.

Samordning med aktivitetsstöd

Den som under en ersättningsperiod lämnar denna för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program som berättigar till aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd får under tiden i programmet aktivitetsstöd från staten med i huvudsak samma belopp som skulle ha lämnats som arbetslös-

hetsersättning. Om sökanden efter deltagandet i programmet fortfarande är arbetslös har sökanden rätt att återgå till sin påbörjade period med arbetslöshetsersättning och få ersättning under återstående antal dagar av ersättningsperioden.

För att de ovan redovisade syftena med att införa olika procentsatser med vilka ersättning lämnas i arbetslöshetsförsäringen skall uppnås, bör en samordning ske med dagarna då aktivitetsstöd lämnats, så att sänkningen av ersättningsgraden sker när den arbetslösa fått ersättning arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd under totalt 200, 300 respektive 450 dagar.

Ersättningsperiodens längd m.m.

Arbetslöshetsersättning lämnas enligt dagens regelverk under längst 300 dagar. När ersättningsperioden löpt ut kan den dock förlängas med ytterligare längst 300 dagar, om sökanden inte uppfyller ett nytt arbetsvillkor och inte heller enligt arbetsförmedlingen bör erbjudas aktivitet i aktivitetsgarantin.

Enligt regeringens uppfattning bör arbetslöshetsförsäringens roll som en omställningsförsäkring förtydligas. Det är av stor vikt att den som är arbetslös så fort som möjligt återkommer i arbete. Regeringen har därför för avsikt att under våren 2007 återkomma till riksdagen med förslag som innebär att ersättningsperioden blir sammanlagt längst 300 dagar. Personer som är underhållsskyldiga mot barn bör dock kunna få ersättning under längst 450 dagar. Regeringen avser även att återkomma till riksdagen om införandet av en s.k. jobb- och utvecklingsgaranti, som skall gälla efter 300 respektive 450 dagar. Den har till syfte att säkerställa att ingen förlorar kontakten med arbetslivet genom långvarigt utanförskap.

4.6 Normalarbetstidens beräkning

Regeringens förslag: Normalarbetstiden skall beräknas på den genomsnittliga arbetstiden under den s.k. ramtiden om tolv månader.

Skälen för regeringens förslag: Enligt huvudregeln i dagens regelverk skall som normalarbetstid gälla den genomsnittliga arbetstiden i det förvärvsarbete som innebär att arbetsvillkoret uppfylldes, dvs. normalt en beräkningsperiod om sex månader.

Enligt regeringens uppfattning skall arbetslöshetsförsäringen vara en omställningsförsäkring som lämnar ersättning vid arbetslöshet mellan perioder av arbete. Grundtanken är att den stadigvarande ersättning man tidigare uppburit skall återspeglas i nivån på den arbetslöshetsersättning som lämnas då man blir arbetslös. Regeringen föreslår därför att normalarbetstiden skall beräknas på den genomsnittliga arbetstiden under hela den s.k. ramtiden om tolv månader, i stället som i dag på den genomsnittliga arbetstiden i det förvärvsarbete som arbetsvillkoret uppfylldes med.

5 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya reglerna i lagen om arbetslöshetsförsäkring skall träda i kraft den 1 januari 2007.

Övergångsbestämmelser skall införas när det gäller skärpningen av arbetsvillkoret, begränsningen av den överhoppningsbara tiden, avskaffandet av studerandevillkoret och ändringen av beräkningen av normalarbetstiden för anställda.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna är en del av en större reform som syftar till att göra det mer lönsamt att arbeta och bör genomföras så snart som möjligt. Regeringen anser därför att de bör träda i kraft redan den 1 januari 2007.

För en person, som före ändringarna avseende arbetsvillkoret, har arbetat i sådan omfattning, som då var tillräcklig för att kalendermånaden eller månaderna skulle tillgodoräknas, inte skall förlora inarbetad tid, bör även månader före ikraftträdandet, då de tidigare lägre timkraven uppfyllts, tillgodoräknas även om ansökan görs eller beslut fattas efter ikraftträdandet.

När det gäller den s.k. överhoppningsbara tiden är det rimligt att de äldre reglerna tillämpas för den som vid ikraftträdandet redan är inne i en ersättningsperiod. Detsamma bör gälla de som vid ikraftträdandet har rätt till ersättning, och som påbörjat men ännu inte hunnit uppfylla hela karensvillkoret.

Personer som vid ikraftträdandet redan uppfyllt studerandevillkoret och då ansökt om arbetslöshetsersättning enligt detta

villkor bör få rätt till ersättning. Bestämmelserna i 18 och 19 §§ bör därför fortsätta att tillämpas för dessa personer. Detsamma gäller 7 § i sin äldre lydelse och 30 a §, som båda innehåller regler om rätt till inkomstrelaterad ersättning för den som uppfyllt ett studerandevillkor enligt 19 §.

Beträffande beräkningen av den normalarbetstid som skall ligga till grund för fastställandet av dagersättningen är det rimligt att de som vid ikraftträdandet redan är inne i en ersättningsperiod även fortsättningsvis under perioden får sin ersättning bestämd enligt de äldre reglerna (ersättningsgraden korrigeras dock, se nedan). Detsamma gäller dem som vid ikraftträdandet har rätt till ersättning, och som påbörjat men ännu inte hunnit uppfylla hela karensvillkoret. Inte heller för dessa personer bör det ske någon omräkning under en pågående ersättningsperiod med anledning av lagändringen rörande beräkningsunderlaget. Så snart en sökande påbörjar en ny ersättningsperiod skall däremot en ny beräkning ske med anledning av de nya reglerna.

När det gäller införandet av olika ersättningsgrader i försäkringen, menar regeringen, att detta bör få genomslag direkt och gälla för alla, oavsett om man blivit arbetslös före eller efter ikraftträdandet. Några övergångsbestämmelser föreslås därför inte. Det innebär att det vid ikraftträdandet kommer att behöva ske justeringar av den ersättning som betalas ut till personer som vid den tidpunkten redan har påbörjat en ersättningsperiod och fått arbetslöshetsersättning i 200, 300 respektive 450 dagar.

Regeringen föreslår övergångsbestämmelser i enlighet med det ovan anförda.

6 Konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

De förslag som regeringen lämnar i denna proposition innebär utgiftsminskningar på 2 688 miljoner kronor under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad för budgetåret 2007. Förslagen tydliggör arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring och leder till minskade utbetalningar av arbetslöshetsersättning.

Jämställdhet

Regeringen bedömer att förslaget kan få vissa konsekvenser för jämställdheten, då en del av förslagen på kort sikt påverkar kvinnors situation mer än mäns. Ett exempel på det är det ökade arbetsvillkoret, eftersom kvinnor förvärvsarbetar i mindre utsträckning än män. Även förslaget att den arbetslöses normalarbetstid skall beräknas på den genomsnittliga arbetstiden i det förvärvsarbete som den sökande utfört under de senaste tolv månaderna kan av samma skäl slå något hårdare mot kvinnor än män. Regeringens politik sammantaget, som innebär att den som är arbetslös snabbt skall komma åter i arbete, innebär att särskilt kvinnor kan gynnas av regeringens förslag.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

7 §

Studerandevillkoret avskaffas. Som en följd härav har en ändring gjorts avseende förutsättningarna för att uppfylla medlemsvillkoret, på så sätt att den alternativa förutsättningen att medlemmen efter det senaste inträdet i kassan uppfyllt studerandevillkoret enligt 19 § tagits bort.

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

12 §

Paragrafen anger när det s.k. arbetsvillkoret är uppfyllt.

I paragrafens *första stycket 1* anges att den tid som en sökande skall ha förvärvsarbetat skall uppgå till minst 80 timmar per kalendermånad. Det är en ökning med tio timmar per månad.

I *första stycket 2* anges att även en sökande som förvärvsarbetat i minst 480 timmar under en sammanhängande tid av sex kalendermånader och utfört arbetet under minst 50 timmar under var och en av dessa månader har uppfyllt arbetsvillkoret. Även här har kravet på antalet arbetade timmar ökat.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.2.

13 a §

I paragrafens *andra stycke* har vissa ändringar gjorts till följd av ändringarna i 12 § första stycket 2. Ändringarna innebär en höjning av det antal timmar som en sökande dels skall ha förvärvsarbetat, dels skall ha antingen fullgjort tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.2.

18 §

Det s.k. studerandevillkoret avskaffas. Paragrafen har därför upphävts.

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

19 §

Det s.k. studerandevillkoret avskaffas. Paragrafen har därför upphävts.

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

25 §

Paragrafens *andra stycke* har ändrats med anledning av att högre dagpenning inte längre skall lämnas under de första 100 dagarna av en ersättningsperiod.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.5.

26 §

Paragrafen anger de procentsatser av den sökandes dagsförtjänst under normalarbetstiden med vilka dagpenning lämnas.

Under en inledande period lämnas ersättning med 80 procent för att sedan trappas ner till först 70 procent och sedan 65 procent av den sökandes dagsförtjänst under normalarbetstiden. En sökande som är underhållsskyldig mot barn skall dock ha rätt till 70 procents ersättningsgrad under längre tid än övriga. Den underhållsskyldighet som avses är den som anges i föräldrabalken.

Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

28 §

Paragrafen anger hur normalarbetstidens skall beräknas. Hänvisningen till 12 § medför att hänsyn skall tas även till s.k. överhoppningsbar tid.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.6.

30 a §

Det s.k. studerandevillkoret upphävs. Paragrafen har därför upphävts.

Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2007.

Äldre föreskrifter gäller för sökande som före ikraftträdandet helt uppfyllt ett då gällande arbetsvillkor, om sökanden ansöker om ersättning med stöd av det villkoret. Den som före ändringarna påbörjat uppfyllandet av ett arbetsvillkor genom att under ett antal månader arbeta m.m. så många timmar per månad som tidigare krävts får dessutom även vid en senare gjord ansökan tillgodoräkna sig månader före ikraftträdandet då de tidigare lägre timkraven per månad uppfyllts.

Personer som vid ikraftträdandet uppfyllt ett studerandevillkor och ansökt om arbetslöshetsersättning med stöd av detta, har vid prövningen av en sådan ansökan rätt till ersättning enligt de äldre reglerna.

Den nya regeln om grunden för beräkningen av normalarbetstiden gäller för efter ikraftträdandet påbörjade ersättningsperioder.

7.2 Lag om ändring i lagen (2006:6) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

17 a §

Den s.k. överhoppningsbara tiden begränsas till fem år. Begränsningen gäller dock inte en sökande som varit förhindrad att arbeta på grund av att han eller hon följt med sin make eller maka vid dennes arbete i utlandet om vissa förutsättningar är uppfyllda.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Ändringen träder i kraft den 1 januari 2007. För sökande som vid ikraftträdandet redan är inne i en ersättningsperiod gäller den äldre regeln om maximalt sju års överhoppningsbar tid under hela ersättningsperioden. Detsamma gäller för de som vid ikraftträdandet i och för sig har rätt till ersättning, och som påbörjat men ännu inte hunnit uppfylla hela karensvillkoret.

Departementsserien 2008

Kronologisk förteckning

1. Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen. Ju.
2. Europeiskt betalningsföreläggande. Ju.
3. Införande av en rehabiliteringskedja. S.
4. Ettårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning. S.
5. Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv. Ju.
6. Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. Ju.
7. Människohandel för arbetskraftsexploatering m.m. – kartläggning, analys och förslag till handlingsplan. A.
8. Godkännande av motorfordon m.m. + Bilaga. N.
9. Sveriges antagande av rambeslut om en europeisk bevisinhämtningsorder. Ju.
10. Insatser för att öka intresset för ingenjörsvrket. Rapport från Globaliseringsrådet. U.
11. Kommunal medfinansiering av regionala infrastrukturprojekt. Fi.
12. Europeiskt småmålsförfarande. Ju.
13. En ny betygsskala. U.
14. Från sjukersättning till arbete. S.
15. Återanvändning av upphovsrättsligt skyddat material som finns i radio- och TV-företagens programarkiv. Ju.
16. Arbetsmiljön och utanförskapet – en tanke-ram för den framtida arbetsmiljöpolitiken. A.
17. Remissammanställning. Ansvarskommitténs betänkande Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10). Fi.
18. Stöd till anhöriga som vårdar och stödjer närstående. S.
19. Sfi-bonus – stimulans för nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska. IJ.
20. Ytterligare åtgärder för att motverka ordningsstörningar i samband med idrottsarrangemang. Ju.
21. Stranden – en värdefull miljö. M.
22. Överförande av startprogrammen i Swedfund. UD.
23. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. + Daisy. S.
24. Bättre genomförande av EG:s byggplatsdirektiv. A.
25. Nya villkor för presstödet. Ku.
26. Nationella minoritetsspråk vid domstolar och myndigheter. Ett alternativ. IJ.
27. Flexiblares finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. S.
28. Officialprövningens omfattning vid registrering av varumärken och firmor m.m. Ju.
29. Värdesäkring av riksnormen. S.
30. Antagande av rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Ju.
31. Förslag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting. Fi.
32. Behörighetsbevis för fritidsbåtar och fritids-skepp. N.
33. Kompletterande bestämmelser till EG:s förordning om förbud mot utsläppande på marknaden av päls av katt och hund m.m. Jo.
34. Ett starkare skydd för den enskildes integritet vid kreditupplysning. Ju.
35. Eftersök av trafikskadat vilt. Jo.
36. Fler i arbete – grunden för framtidens välfärd. Fi.
37. Sveriges antagande av rambeslut om ändring i rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism. Ju.
38. Nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten – överväganden och förslag. Ju.
39. Ledighetsrätt för personer som arbetar med stöd av särskilda regler om sjukersättning. A.
40. En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag. Ju.
41. Glömda regler?
– En översyn av bestämmelserna i 2 kap. lagen om allmän försäkring m.fl. S.
42. Sveriges antagande av rambeslut om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. Ju.

43. Gör Sverige till ett elbilens pionjärland
– Rapport från Globaliseringsrådet. U.
44. Vissa internationella adoptionsfrågor. S.
45. Överlåtbara fiskerättigheter. Jo.
46. Direktivet om aktieägares rättigheter
– förslag till genomförandeåtgärder. Ju.
47. Etisk bedömning av nya metoder i vården. S.
48. Försvar i användning. Fö.
49. Sveriges antagande av rambeslut om utbyte
av uppgifter ur kriminalregister. Ju.
50. Sammansättningsreglerna i Högsta dom-
stolen och Regeringsrätten. Ju.
51. Ett förenklat trossamfundsregister. Ku.
52. Genomförande av ändringsdirektiv
2007/47/EG avseende vissa medicintekniska
produkter. S.
53. Allmänna sammankomster på offentlig
plats. Ju.
54. Utvidgade möjligheter att avlägsna deltagare
i en ordningsstörande folksamling m.m. Ju.
55. Bör konsumenttjänstlagen utvidgas?
En diskussionspromemoria. Ju.
56. Barnomsorgsavgift och allmän förskola även
för treåringar. U.
57. Djurförbudsregister. Jo.
58. Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedels-
förteckning m.m.
59. Säljstödande finansiering. Fi.
60. Utvecklingen av nationalstadsparken. M.
61. Finansiering av arbetslöshetsförsäkringen. A.
62. En arbetslöshetsförsäkring för arbete. A.

Departementsserien 2008

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen. [1]
- Europeiskt betalningsföreläggande. [2]
- Ändringar i EG:s redovisningsdirektiv. [5]
- Sveriges antagande av rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet. [6]
- Sveriges antagande av rambeslut om en europeisk bevisinhämtningsorder. [9]
- Europeiskt småmålsförfarande. [12]
- Återanvändning av upphovsrättsligt skyddat material som finns i radio- och TV-företagens programarkiv. [15]
- Ytterligare åtgärder för att motverka ordningsstörningar i samband med idrottsarrangemang. [20]
- Officialprövningens omfattning vid registrering av varumärken och firmor m.m. [28]
- Antagande av rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. [30]
- Ett starkare skydd för den enskildes integritet vid kreditupplysning. [34]
- Sveriges antagande av rambeslut om ändring i rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism. [37]
- Nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten – överväganden och förslag. [38]
- En förenklad revisorsgranskning vid fusion och delning av aktiebolag. [40]
- Sveriges antagande av rambeslut om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. [42]
- Direktivet om aktieägares rättigheter – förslag till genomförandeåtgärder. [46]
- Sveriges antagande av rambeslut om utbyte av uppgifter ur kriminalregister. [49]
- Sammansättningsreglerna i Högsta domstolen och Regeringsrätten. [50]

- Allmänna sammankomster på offentlig plats. [53]
- Utvidgade möjligheter att avlägsna deltagare i en ordningsstörande folksamling m.m. [54]
- Bör konsumenttjänstlagen utvidgas? En diskussionspromemoria. [55]

Utrikesdepartementet

- Överförande av startprogrammen till Swedfund. [22]

Försvarsdepartementet

- Försvar i användning. [48]

Socialdepartementet

- Införande av en rehabiliteringskedja. [3]
- Ettårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning. [4]
- Från sjukersättning till arbete. [14]
- Stöd till anhöriga som vårdar och stödjer närstående. [18]
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. + Daisy [23]
- Flexibla finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. [27]
- Värdesäkring av riksnormen. [29]
- Glömda regler?
– En översyn av bestämmelserna i 2 kap. lagen om allmän försäkring m.fl. [41]
- Vissa internationella adoptionsfrågor. [44]
- Etisk bedömning av nya metoder i vården. [47]
- Genomförande av ändringsdirektiv 2007/47/EG avseende vissa medicintekniska produkter. [52]
- Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning m.m.

Finansdepartementet

- Kommunal medfinansiering av regionala infrastrukturprojekt. [11]
- Remissammanställning. Ansvarskommitténs betänkande Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10). [17]

Förslag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting. [31]

Fler i arbete – grunden för framtidens välfärd. [36]

Säljstödjande finansiering. [59]

Utbildningsdepartementet

Insatser för att öka intresset för ingenjörsvyrket. Rapport från Globaliseringsrådet. [10]

En ny betygsskala. [13]

Gör Sverige till ett elbilens pionjärland – Rapport från Globaliseringsrådet. [43]

Barnomsorgspeng och allmän förskola även för treåringar. [56]

Jordbruksdepartementet

Kompletterande bestämmelser till EG:s förordning om förbud mot utsläppande på marknaden av päls av katt och hund m.m. [33]

Eftersök av trafikskadat vilt. [35]

Överlåtbara fiskerättigheter. [45]

Djurförbudsregister. [57]

Miljödepartementet

Stranden – en värdefull miljö. [21]

Utvecklingen av nationalstadsparken. [60]

Näringsdepartementet

Godkännande av motorfordon m.m. + Bilaga. [8]

Behörighetsbevis för fritidsbåtar och fritids-skepp. [32]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

Sfi-bonus

– stimulans för nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska. [19]

Nationella minoritetsspråk vid domstolar och myndigheter. Ett alternativ. [26]

Kulturdepartementet

Nya villkor för presstödet. [25]

Ett förenklat trossamfundsregister. [51]

Arbetsmarknadsdepartementet

Människohandel för arbetskraftsexploatering m.m. – kartläggning, analys och förslag till handlingsplan. [7]

Arbetsmiljön och utanförskapet – en tankeram för den framtida arbetsmiljöpolitiken. [16]

Bättre genomförande av EG:s byggbplats-direktiv. [24]

Ledighetsrätt för personer som arbetar med stöd av särskilda regler om sjukersättning. [39]

Finansiering av arbetslöshetsförsäkringen. [61]

En arbetslöshetsförsäkring för arbete. [62]